

UBUNTU

als basis voor heling van het transgenerationale Slavernij trauma

Voorstel voor BZK-criteria

T.b.v. het indienen van projecten gericht op maatschappelijke initiatieven (slavernijverleden) door NGO's en individuen en/of t.b.v. beleidsvoorstellen (slavernijverleden) op Aruba, Bonaire, Curacao, Saba, St. Eustatius en St. Maarten in de periode van 1 juli 2024 t/m 30 juni 2029.

THE SOUTH AFRICANS 'UBUNTU'

Ubuntu betekent "Ik ben omdat jij bent". Bovendien ligt de kern van dit concept in het feit dat er een universele en gemeenschappelijk gedeelde band is, die de mensheid met elkaar verbindt.

Ubuntu drijft mensen ertoe om meer de onderlinge verbondenheid te voelen binnen hun samenleving.

Geschreven door Sharina Gumbs,
in opdracht van Plataforma Nacional Herencia di
Sclavitud na Aruba (PNHSA i.o.)
27 Maart 2024

Inleiding

Ubuntu als basis voor heling van het transgenerationale slavernijtrauma op Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, St. Eustatius en St. Maarten

Plataforma Nacional Herencia di Sclavitud na Aruba (PNHSA i.o.) is een organisatie op Aruba die eer wil doen aan haar Afrikaanse roots door te werken vanuit het Ubuntu principe dat wij allen met elkaar zijn verbonden. PNHSA i.o. werkt aan verschillende doelstellingen, waaronder het belichten, onderzoeken en herstellen van de gevolgen en doorwerking van het Transatlantische Slavernijverleden. Met haar activiteiten belicht PNHSA het noodzakelijke proces van heling van dit transgenerationale trauma in Aruba (en in de gehele Afrikaanse diaspora). Daarnaast zet PNHSA i.o. zich in voor het dekoloniseren van het formele onderwijs, het stimuleren van initiatieven tot informeel onderwijs en samenwerking tussen grassroots-organisaties, CARICOM en andere Caribische eilanden. PNHSA i.o. zet zich verder in voor het vestigen van een nationaal instituut dat de erfenis van het slavernijverleden zichtbaar maakt, documenteert en dat een museale functie zal krijgen, gezien vanuit het perspectief van de Arubaanse bevolking/afstammelingen van tot slaaf gemaakten.

Tot slot zijn het tegengaan van institutioneel racisme, het toepassen van 'reparatory justice' (herstellende betalingen) en het herstellen van het stadsgezicht van Aruba belangrijke doelstellingen van PNHSA i.o.

In de nasleep van het traumatische slavernijverleden en het trachten om de doorwerkingen hiervan (bijvoorbeeld door transgenerationale trauma) te herstellen danwel te beperken, is het essentieel om een benadering te hanteren die geworteld is in onze Afrikaanse roots en dat deze het uitgangspunt vormen voor de uit te voeren projecten met de door BZK beschikbaar gestelde fondsen. Op deze manier zullen de gesubsidieerde projecten een reflectie zijn van ons erfgoed, alsmede de zoektocht naar onze verloren identiteit en (collectieve) identiteitsherstel. Wij vinden het essentieel dat de uit te voeren projecten een reflectie zijn van de UBUNTU levensfilosofie en dat deze principes herkenbaar terugkomen in de toetsingscriteria voor de door BZK te subsidiëren projecten die uitgevoerd zullen worden op Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, St. Maarten en St. Eustatius. PNHSA is van mening dat deze BZK-criteria recht zouden moeten doen aan de eigenheid en oorsprong van de mensen en organisaties waar de fondsen naartoe (zullen) gaan en dat de gesteunde projecten bijdragen aan verbondenheid en heling. *Niet* vanuit een Westers perspectief, maar vanuit onze eigen kracht en (gekozen) culturele basis.

Ubuntu, een Zuid-Afrikaanse levensfilosofie, benadrukt het belang van menselijkheid, verbondenheid en gemeenschap. Het gelooft in de onderlinge afhankelijkheid van individuen en het belang van samenwerking voor welzijn en heling. In de context van het slavernijverleden van Aruba, Bonaire, Curacao, Saba, St. Eustatius en St. Maarten, biedt Ubuntu een leidraad voor het omarmen van onze gedeelde menselijkheid en het verwerken van dit (transgenerationale) Slavernijtrauma.

1. Principes van Ubuntu:

Menselijkheid

Ubuntu benadrukt de inherente waardigheid en gelijkheid van alle mensen. Het erkent de pijn en het lijden veroorzaakt door het slavernijverleden en roept op tot een empathische en compassievolle benadering van heling.

Verbondenheid

Ubuntu gelooft in de diepe verbondenheid tussen individuen, gemeenschappen en generaties. Het herinnert eraan dat we allemaal deel uitmaken van een groter geheel en dat ons welzijn onlosmakelijk verbonden is met dat van anderen.

Gemeenschap

Ubuntu moedigt samenwerking en gemeenschapszin aan voor collectieve groei en welzijn. Het erkent de kracht van gezamenlijke actie en solidariteit in het streven naar verandering en herstel.

Vanuit deze principes is het van cruciaal belang om projecten te ontwikkelen en uit te voeren die niet alleen gericht zijn op het herdenken van de afschaffing van slavernij, maar ook op het bevorderen van heling, empowerment en verzoening binnen de gemeenschappen van Aruba, Bonaire, Curacao, Saba, St. Eustatius, St. Maarten in connectie met het (ooit) koloniserende Nederland. Erkenning van het onrecht van het slavernijverleden, de doorwerking ervan en het op een respectvolle manier voeren van gesprekken over reparatory justice (herstellende betalingen) zijn belangrijke onderwerpen die ook een belangrijk onderdeel vormen van het helingsproces.

2. Richtlijnen voor indienen van projecten

Inclusiviteit

Projecten moeten inclusief zijn, waarbij alle stemmen en perspectieven binnen de gemeenschap worden gehoord en vertegenwoordigd. Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan het betrekken van gemarginaliseerde groepen en het creëren van ruimte voor hun verhalen en ervaringen.

Educatie en Bewustwording

Projecten moeten gericht zijn op het bevorderen van educatie en bewustwording over het slavernijverleden, inclusief de impact ervan op hedendaagse maatschappelijke structuren en attitudes. Dit omvat het ontwikkelen van nieuw educatief materiaal, waarin niet het perspectief van de kolonisator wordt weergegeven, maar dat van de nakomelingen van tot slaafgemaakten. Dit kan worden gerealiseerd door het organiseren van workshops en het faciliteren van openbare dialogen. Educatieve componenten moeten worden geïntegreerd om bewustzijn en kennis te verspreiden over de historische context, de gevolgen en de veerkracht van gemeenschappen.

Empowerment, gemeenschapsopbouw en reparatory justice

Projecten moeten streven naar empowerment van individuen en gemeenschappen die getroffen zijn door het slavernijverleden en het ondersteunen van lokale initiatieven gericht op het bevorderen van economische, sociale en culturele veerkracht. Projecten moeten ook gericht zijn op het bouwen aan een betere toekomst, waarbij lessen uit het verleden worden gebruikt om positieve veranderingen te bewerkstelligen.

Dit kan worden bereikt door middel van vaardigheidstrainingen, mentorprogramma's, economische kansen, het versterken van culturele identiteit en heling van (transgenerationeel) trauma gerelateerd aan het TransAtlantisch slavernijverleden. (Voorbereidende) initiatieven die gerelateerd zijn aan het aanvragen van reparatory justice (herstellende betalingen) komen in aanmerking voor subsidie.

Duurzaamheid en Toekomstgerichtheid

Duurzaamheid moet worden geïntegreerd in de planning en uitvoering van projecten, met aandacht voor (het onderzoeken van) langetermijneffecten en het behoud van cultureel erfgoed. Ook initiatieven gericht op reparatory Justice komen in aanmerking om gesteund te worden.

Samenwerking en Partnerschap

Projecten moeten samenwerking en partnerschap stimuleren tussen de 6 eilanden, individuen, grassroots organisaties, NGO's, overheidsinstanties, academici, culturele-sociale en internationale instellingen. Door gezamenlijk te werken, kunnen de inspanningen worden versterkt en kunnen duurzame oplossingen worden bevorderd. Door samenwerking kunnen middelen efficiënter worden ingezet en diverse perspectieven worden geïntegreerd.

Herdenking en Ritueel

Projecten moeten ruimte bieden voor herdenking en ritueel ter ere van degenen die hebben geleden en gestreden onder slavernij. Dit kan onder meer inhouden het organiseren van herdenkingsbijeenkomsten, culturele evenementen, en artistieke expressie. Kunst, muziek, literatuur, theater en andere artistieke middelen kunnen worden gebruikt om verhalen te vertellen, emoties te uiten en een dieper begrip te bevorderen.

Impact en evaluatie

Er worden fondsen beschikbaar gesteld die gericht zijn op onderzoek en het meten van impact en evaluatie.

Om een betere structuur op te bouwen en een blijvende impact op de lokale gemeenschap te kunnen realiseren, is het noodzakelijk dat er daadwerkelijk voldoende meerjarige projecten op lokaal niveau worden gesubsidieerd.

Toetsingscriteria voor de commissie die deze projecten gaat beoordelen aan de hand van de Ubuntu richtlijnen.

3. Toetsingscriteria voor beoordeling van projecten door een toewijzingscommissie

Inclusiviteit

- In hoeverre bevordert het project inclusiviteit door alle stemmen en perspectieven binnen de gemeenschap te omvatten?
- Worden gemarginaliseerde groepen actief betrokken en vertegenwoordigd in het project?

Educatie en Bewustwording

- Hoe effectief is het project in het bevorderen van educatie en bewustwording over het slavernijverleden en de hedendaagse impact ervan?
- Worden er diverse educatieve methoden gebruikt om verschillende doelgroepen te bereiken?

Empowerment en gemeenschapsopbouw

- In hoeverre draagt het project bij aan de empowerment van individuen en gemeenschappen die zijn getroffen door het slavernijverleden?
- Worden concrete strategieën geïmplementeerd om de zelfredzaamheid en veerkracht van de gemeenschap te versterken?
Herdenking en Ritueel:
- Hoe zorgvuldig en respectvol worden herdenking en (nieuwe) rituelen geïntegreerd in het project?
- Wordt er ruimte geboden voor diverse vormen van expressie en participatie in herdenkingsactiviteiten?

Samenwerking en Partnerschap

- In hoeverre bevordert het project samenwerking en partnerschap tussen verschillende belanghebbenden, de andere 5 eilanden, individuen, grassroots organisaties, NGO's, overheidsinstanties, academici, culturele, sociale en internationale instellingen?
- Zijn er duidelijke mechanismen voor overleg en samenwerking tussen betrokken partijen?

Duurzaamheid en toekomstgerichtheid

- Wordt er aandacht besteed aan duurzaamheid en langetermijneffecten van het project?
- Zijn er plannen voor voortdurende ondersteuning en opvolging na afloop van het project?

Herdenking en ritueel

- In hoeverre wordt de herdenking van het slavernijverleden uitgevoerd met respect voor degenen die hebben geleden en gestreden onder slavernij?
- Worden culturele tradities en (nieuwe) rituelen van lokale gemeenschappen gerespecteerd en geïntegreerd in de herdenkingsactiviteiten?
- Worden lokale kunstenaars, performers en ambachtslieden betrokken om bij te dragen aan de culturele authenticiteit van de herdenkingsactiviteiten?

Impact en evaluatie

- Hoe meetbaar en haalbaar zijn de doelstellingen en verwachte resultaten van het project?
- Zijn er heldere evaluatiecriteria vastgesteld om de impact van het project te beoordelen?
- In hoeverre erkent het project de historische onrechtvaardigheden en schadelijke gevolgen van het slavernijverleden voor de gemeenschappen op de ABC eilanden, Saba, St. Eustatius en St. Maarten?
- Hoe duidelijk worden de specifieke manieren beschreven waarop de slavernij heeft bijgedragen aan de sociaaleconomische en culturele uitdagingen waarmee gemeenschappen op de ABC eilanden, Saba, St. Eustatius en St. Maarten vandaag de dag worden geconfronteerd?
- Welke concrete maatregelen worden voorgesteld om rechtvaardig herstel te bieden aan de slachtoffers en nazaten van het slavernijverleden, inclusief financiële compensatie, materiële en immateriële steun, of andere vormen van herstel?
- In hoeverre worden lokale gemeenschappen actief betrokken bij het ontwerpen en implementeren van het project, en wordt hun stem gehoord bij het bepalen van de behoeften en prioriteiten voor rechtvaardig herstel?
- Op welke manier draagt het project bij aan het vergroten van de kennis, bewustwording en begrip over het slavernijverleden en de noodzaak van reparatory justice binnen de gemeenschappen en daarbuiten?

Conclusie

Het toepassen van Ubuntu principes bij het herdenken van en het helen van het traumatische slavernijverleden op Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, St. Maarten en St. Eustatius, biedt een waardevol kader voor projecten en initiatieven om vanuit de eigenheid en behoeften van de lokale gemeenschap transgenerationeel trauma te overwinnen.

Door projecten uit te voeren die voldoen aan de bovengenoemde criteria en Ubuntu-principes van verbondenheid, respect, gemeenschapszin en samenwerking, kunnen individuen, grassroots organisaties en NGO's bijdragen aan een diepgaande en transformerende impact op de Caribische eilanden en daarbuiten.